

Otázky na inžinierske štátne záverečné skúšky z predmetu Mikroekonómia a Makroekonómia pre študentov študijných programov

VSRR

Akademický rok 2021/2022

1. Správanie sa spotrebiteľa. Užitočnosť, celková užitočnosť, hraničná užitočnosť. Vysvetlite model racionálnej voľby spotrebiteľa, spôsob určenie optima spotrebiteľa a využitie modelu v prípade špeciálnych tvarov indifferenčných kriviek. Charakterizujte model racionálnej voľby spotrebiteľa s časovou preferenciou. Vysvetlite vplyv dôchodku a ceny na formovanie individuálneho dopytu po statkoch a službách.
2. Vysvetlite podstatu produkčných funkcií a ich význam pre firmu. Charakterizujte krátkodobú produkčnú funkciu, vysvetlite vplyv zákona klesajúcich výnosov z variabilného vstupu na výstup firmy. Analyzujte dlhodobú produkčnú funkciu, nákladové optimum firmy a vplyv výnosov z rozsahu na výstup firmy.
3. Vysvetlite relevantnosť explicitných a implicitných nákladov, účtovných a ekonomických nákladov pre rozhodovanie firmy na trhu tovarov a služieb. Analyzujte jednotlivé typy nákladov firmy v krátkom a dlhom období. Popíšte vplyv výnosov z variabilného vstupu a výnosov z rozsahu na tvar nákladových kriviek firmy. Vysvetlite podstatu a význam obalovej krivky pre rozhodovanie firmy.
4. Charakterizujte dokonalú konkurenciu a postavenie firmy v podmienkach dokonalej konkurencie, analyzujte jej rozhodovanie o výstupe v krátkom a dlhom období. Vysvetlite problém minimalizácie straty v krátkom období. Analyzujte formovanie ponuky firmy v krátkom a dlhom období. Vysvetlite vplyv cien vstupov na krivku LIS.
5. Vysvetlite príčiny vzniku monopolu. Charakterizujte jednotlivé druhy monopolu. Analyzujte monopol z hľadiska rozhodovania o cene, výstupe a zisku v krátkom a dlhom období. Vysvetlite cenovú politiku monopolu a príčiny využívania cenovej diskriminácie monopolom. Charakterizujte jednotlivé formy cenovej diskriminácie. Vysvetlite negatívne dôsledky monopolu. Zhodnoňte kladné a záporné stránky regulácie monopolu.
6. Charakterizujte oligopol, príčiny jeho vzniku, utopené náklady a dobytateľnosť trhu. Vysvetlite, prečo je rozhodovanie firiem v oligopole strategickým rozhodovaním. Poukážte na rozdiely jednotlivých modelov oligopolu z hľadiska rozhodovania firiem o cene a výstupe. Charakterizujte kartely a vysvetlite, prečo sú zakázané. Analyzujte modely oligopolu a rozhodovanie sa oligopolistických firiem vychádzajúce z teórie hier.
7. Charakterizujte správanie sa firmy v podmienkach monopolistickej konkurencie. Vysvetlite, prečo je individuálna krivka dopytu po produkcii firmy monopolistickej konkurencie vysoko elastická. Vysvetlite, ako firma rozhoduje o cene, výstupe a zisku v krátkom a dlhom období. Porovnajme monopolistickú konkurenciu s monopolom.
8. Popíšte špecifiká trhu výrobných faktorov. Vysvetlite, prečo existuje rozdiel medzi príjmom z hraničného produktu výrobného faktora v dokonalej a nedokonalej konkurencii. Analyzujte rozhodovanie firmy na trhu výrobných faktorov o optimálnom množstve výrobných faktorov a formovanie individuálneho dopytu firmy po výrobných faktoroch.
9. Vysvetlite rozdiely medzi fungovaním ekonomiky ako celku v krátkom a z dlhom období a ich analytické implikácie. Charakterizujte príčiny vzniku ekonomického cyklu, teoretické prístupy k ekonomickému cyklu, alternatívne možnosti jeho zmierňovania a ich obmedzenia.

10. Charakterizujte kľúčové zdroje ekonomického rastu. Vysvetlite podstatu keynesovských modelov ekonomického rastu a ich kritiku. Charakterizujte neoklasický model ekonomického rastu.
11. Charakterizujte modely endogénneho rastu a ich aplikáciu na makroekonomickej a regionálnej úrovni. Aká je úloha vlády v procese ekonomického rastu? Aké implikácie majú endogénne teórie rastu pre otázku konvergencie?
12. Vysvetlite proces vytvárania ponuky na peňažnom trhu. Charakterizujte hlavné teórie dopytu po peniazoch, teóriu preferencie likvidity a kvantitatívnu teóriu peňazí. Vysvetlite implikácie týchto teoretických prístupov z hľadiska nazerania na dopyt po peniazoch a na trh peňazí.
13. Charakterizujte makroekonomickú rovnováhu v uzatvorenej ekonomike s využitím modelu IS-LM. Vysvetlite efekty monetárnej a fiškálnej politiky na output a úrokovú mieru v tomto modeli. Efektívnosť hospodárskej politiky v prípade investičnej pasce a pasce likvidity.
14. Charakterizujte spotrebu ako najväčšiu zložku agregátneho dopytu a determinanty spotreby z hľadiska alternatívnych teoretických prístupov. Vysvetlite proces multiplikácie spotrebných výdavkov a jeho význam pre formovanie makroekonomickej rovnováhy.
15. Charakterizujte faktory ovplyvňujúce nezamestnanosť v ekonomike, vysvetlite význam rozlíšenia medzi jednotlivými formami nezamestnanosti a možnosti riešenia problému nezamestnanosti. Vysvetlite súvislosť medzi ekonomickým rastom a nezamestnanosťou.
16. Vysvetlite pojem NAIRU a jeho vzťah s prirodzenou mierou nezamestnanosti. Charakterizujte efekt hysterézy na pracovnom trhu. Popíšte teórie hľadania práce, morálneho hazardu na trhu práce a efektívnych (resp. efektívnostných) miezd.

Literatúra:

1. Veselková, A. et al., 2017. **Mikroekonómia**, Bratislava: Sprint 2.
2. Holková, V. & Veselková, A. 2020. **Mikroekonómia**, Praha, Wolters Kluwer.
3. Čaplánová, A. & Martincová, M., 2014. **Inflácia, nezamestnanosť a ľudský kapitál z makroekonomického pohľadu: teoretické a praktické problémy**, Bratislava: Wolters Kluwer.
4. Dujava, D., Lisý, J. & Přívarová, M., 2013. **Makroekonomická rovnováha a nerovnováha: teoretické a praktické problémy**, Bratislava: Iura Edition.
5. Lisý, J. et al., 2011. **Ekonomický rast a ekonomický cyklus: teoretické a praktické problémy**, Bratislava: Iura Edition.
6. Muchová, E., 2005. **Makroekonómia otvorenej ekonomiky**, Bratislava: Iura Edition.
7. Rozborilová, D., 2005. **Teórie spotreby, úspor, investícií a vládnych výdavkov 2.** preprac. vyd., Bratislava: Iura Edition.
8. Mankiw, G.N., 2019. **Macroeconomics**, 10th International Edition, New York: MacMillan Publishers.